

TOMÁŠ HALÍK - ČESKÁ VIZE

(*1948) religionista, katolický teolog, kněz, psycholog, sociolog, spisovatel, Praha

zveřejněno v Kavárně iDNES.cz ve středu 2. září 2009

Deset zásad:

- 1) Podle Aristotela je demokracie formou přátelství mezi lidmi. **Rozvíjet kulturu vztahů mezi lidmi**, vědomí odpovědnosti za druhé a za celek, posilovat odvahu důvěřovat a úsilí stávat se hodným důvěry. Překonávat lhostejnost a sobectví, odmítat hrubost a násilí.
- 2) **Učit se dialogu** a vytvářet pro něj prostor ve veřejném životě a předpoklady v postojích lidí – zejména učit příkladem respektu k důstojnosti druhého i k jeho odlišným názorům a východiskům. Pluralita a odlišnost mají vést k vzájemnému obohacení a komplementaritě, vzájemné poznávání a kultura dialogu je prevencí konfliktů.
- 3) Uvědomovat si, že největším bohatstvím společnosti jsou nadaní a vzdělaní lidé. **Vzdělání musí být absolutní prioritou**. Je třeba vytvořit pro tvůrčí práci ve vědě, školství a kultuře takové podmínky, aby nedocházelo k „odsávání mozků“.
- 4) Aktivně se stavět proti nejnebezpečnějšímu sklonu národní mentality – provincialismu. Zejména mladým lidem otvírat všechny možnosti **poznávat svět kolem nás**. Namísto „čecháčkovství“ a šovinistického sebezahledění pěstovat vědomí, že jsme především Evropané a občané světa, že naše češství musí být kvalitním a harmonickým začleněním hry na jeden nástroj do velkého orchestru.
- 5) **Posilovat právní kulturu**, výchovu k právnímu cítění i **vymahatelnost práva**. Masarykovo heslo „nebát se a nekrást“ je stále aktuální; mnozí dnes žijí podle zásady „nebát se krást“. Proti vysoké míře krádeží, neucty k obecnímu i soukromému majetku (od tunelování podniků po bytové loupeže, krádeže aut apod.) postupovat všemi prostředky od etické výchovy v rodinách a školách po lépe fungující policii a soudy. Nesmiřovat se s všudypřítomnou korupcí.
- 6) **Vážít si morálně-kulturních institucí**, nesoucích hlavní odpovědnost za „morální ekologii“ (univerzity, církve, svobodná média) a pomáhat jim, aby co nejlépe plnily toto nezastupitelné poslání pro celek společnosti – dbát také o to, aby nebyly zahleděny jen do sebe a nestaraly se jen o vlastní zájmy a vlastní členy. Jejich povinností je kultivovat celek společnosti, vystupovat aktivně ve veřejném prostoru, obohacovat veřejné diskuse o nejpodstatnějších hodnotách a problémech.
- 7) Výchovou, příkladem, morální i materiální podporou vytvářet podmínky pro **stabilní rodiny a manželství** – přirozená rodina, založená na odpovědném vztahu muže a ženy, ochotných plodit a kvalitně vychovávat děti je naprosto nezastupitelná a je nenahraditelnou nejdůležitější institucí společnosti. Statečně hájit tuto pravdu, ale vytvářet důstojné podmínky i pro lidi, kteří z nějakého důvodu v přirozené rodině nežijí.
- 8) Pečovat odpovědně o **kulturní dědictví i přírodní bohatství**.
- 9) Všemi prostředky (etická výchova na školách, kvalifikovaná veřejná debata, dobrá legislativa apod.) **předcházet nebezpečnému zneužívání možností**, které přináší a přinese věda a technika (zejména v oblasti lékařského výzkumu – genetické manipulace, klonování lidských jedinců apod.)
- 10) Věnovat pozornost problémům starých lidí, pečovat o **mezigenerační odpovědnost a dialog** – je nutná prevence proti nebezpečí „age-ismu“, „války generací“ a zabránit možným ničivým zbraním této války (nepřipustit legalizaci aktivní „euthanasie“).

ČESKÁ VIZE = deset nejdůležitějších hodnot, na kterých by měla stát budoucnost naší společnosti
KRÁTKÁ ESEJ formulovaná pro závěrečný díl ročního cyklu diskusí KABINET HAVEL – Úsvit
v Čechách, který se uskuteční 19. listopadu 2009 v Brně.